GAZETA LWOWSKA.

W Piątek | Nro. 3. | 7. Stycznia 1825.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Gazeta Nowo-Yorkska: *Advertiser* udziela wyimku z Gazety Panamskiey z d. 6. Październi-ka r. z., podług czego główna kwatera Boliwara, z końcem Września była w Huanta, blisko 150 mil od Reges, z którego to mieysca datowane było doniesienie o potyczce zaszłey pod Junin. Z owego wyimku okazuie się, że Jenerał roialistów Kanterak połączył się z Wice-Królem, i że Kolumbiyczykowie pochód iego w téy mierze wzięli za odwrót.

Gazeta: Palladium Bostońskie, donosi, iż tam przybył podróżny, który opuścił Truxillo (położone nad zatoką Honduras) w d. 7. Września r. z., i potwierdza to, co mówiono niedawno o woynie domowey wybuchłey w owych Państwach związkowych.

W Leon de Nicaragua pozabiiano wszystkich białych, w liczbie 110, wraz z kobietami i dziećmi, a związek między tém miastem i Truxillo był przerwany. Sądzą, że spisek ten uknowało kilko Kreolów czyli Mestizów dla obalenia Rządu i podzielenia między siebie całego maiątku. Wszystek maiątek białych bez różnicy zrabowano i handel został zatamowany.

Podług wiadomości z Kuby, rozboynicy morscy, chociaż ścigani przez okręty Angielskie, Amerykańskie i inne, popełnili na nowo okrucieństwa na tamecznych brzegach, mianowicie: zabrali okręt kupiecki, wszystkę osadę, oprócz iednego, który pływaniem się uratował, podusili, a potém okręt spalili. Oprócz tego zabrali bryg i galiotę i podobnież osady tych okrętów pozabiiali.

Brazyliia.

Wiadomości z Rio de Janeiro z dnia 29go Września (w Gazetach Paryzkich umieszczone) zawiaraią: »Jeneralny Intendent Policyi, wydał rozporządzenie, iż wszyscy obcy, którzy przybywaią do Brazylii w interessach, lub w zamiarze tam osiąść, za nim wysiędą na ląd, maią paszporty swoie przesłać Jeneralnemu Intendentowi, który im wygotuie kartę do pobytu. Nazwiska i mieszkania osób zaciągane będą do osobney na to książki, a każdy z obcych obowiązany iest, gdy mieszkanie odmieni, zawiadomić o tém Policyią. Wyrokiem Cesarskiém przepisy obięte tém rozporządzeniem, wydaném tylko dla Stolicy, rozciągnione zostały na całe Państwo. — Cesarz Jmć mianował dla kilku pułków nauczycieli, którzy podoficerom i szeregowym dawać będą nauki podług metody Lankastra. — Wyżsi urzędnicy różnych wydziałów administracyi wezwani są zapisać się na liscie gwardyi narodowey. — Cesarz mianował dowódzców 26 warownych punktów w koło Rio de Janeiro, których fortyfikacyie są ukończone; nad innemi warownemi punktami pracuią czynnie, aby Stolicę w razie napadu postawić w stanie obrony. — Cudzoziemcy, którzy służą w marynarce Cesarskiey, i chcieliby pozostać w służbie aż do uznania niepodległośc Państwa przez Portugaliią, pobierać maią do teraźnieyszego żołdu ieszcze połowę takowego, iako gratyfikacyią.«

Portugaliia.

Dnia 1. Grudnia Minister Morski w Lizbonie kazał zupełnie rozbroić okręty woienne przeznaczone do wyprawy Portugalskiey, a pozostać ma tylko dwie fregat, dwie korwet i dwa brygi, iako okręty do straży brzegów i do krążenia na morzu środziemném.

Hiszpaniia.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 10. Grudnia Król Jego Mość w Eskuryialu, iest zupełnie zdrów. Cała rodzina i Xiążę Maxymilian Saski mieli w d. 13. Grudnia r. z. odprawić wiazd do Stolicy.

Rząd Francuzki oprócz z początku przeznaczonych 25,000 ludzi, zostawia ieszcze 6,000 w Hiszpanii.

Gwiazda donosi, iż Gabinet Madrycki zatwierdził konwencyią, w moc którey należące się Francyi 60 millionów, płacić będzie za pomocą 3 millionów wieczystych prowizyy po 5/100. Oprócz tego zawarto konwencyią, oznaczaiącą summę 14 lub 15 millionów, maiącą być wypłacaną corocznie na utrzymanie 31,000 ludzi, którzy w Hiszpanii pozostaną. Summa ta na potrzeby owego korpusu w Hiszpanii przeznaczona, iest większa

)(

od summy, iakiey trzeba zwyczaynie dla takiey liczby woyska we Francyi.

Zapewniaią, iż Król wydał nową Amnestyią; w tey Król Jmć iak słychać, wszystkim Swoim poddanym, co w czasie rewolucyi stali się winnymi, ogólnie przebacza, wyiąwszy kilka osób, które wyraźnie powinny być wymienione. — Mówią, że inkwizycia ma być znowu przywrócona i Arcybiskup z Santiago ma być mianowany W. Inkwizytorem. — Trzech Biskupów, którzy za Rządu rewolucyynego otrzymali nominacyie, zrzekli się dobrowolnie swych Biskupstw. — *Memorial Bordelais* donosi z Wittoryi z d. 12. Grudnia z. r.: »Mówią, że Trapista przybył w d. 9. Grudnia do Logronno. — Fałszem iest, że w Rioja, czyli w prowincyi Soria krążą powstańców Guerrilasy, owszem wszystkie listy z tamtych okolic donoszą, iż tam zupełna panuie spokoyność.«

Donoszą z Kadyxu z d. 30. Listopada: »O niczém tu prawie nie mówią. iak o okręcie, maiącym być budowanym podług układu i rysunku inżyniera z Cluklany, którego mechanizm tak będzie urządzony, iż bez użycia pary zdoła oprzeć się wiatrom i bałwanom, a nie będzie więcey potrzeba do kierowania onegoż, iak czterech ludzi. — Tuteysza wykonawcza i nieustaiąca Kommissyia woyskowa wyrokiem swoim z d. 20. Października r. z. wskazała Jose Maria Arevala na uduszenie (*garotte*), ponieważ w d. 5. Wrześ: r. z. zabił żołnierza Francuzkiego z 27go pułku piechoty liniowey; po zatwierdzeniu tego wyroku ze strony Jeneralnego Kapitana, spełniono takowy wczoray rano.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Naynowszy Numer Kuryiera z d. 14. z. m. zawiera następuiący artykuł: »Częste narady gabinetowe w czasach ostatnich dały powód do rozmaitych wieści względem naszey zewnętrzney polityki i naszych wewnętrznych stosunków, że takowe a przynaymniey niektóre z nich zdaią się mieć u publiczności wiarę, musiemy ie przeto sprostować. Wieści te ilę możności podzielemy, a potém iednę po drugiey rozbierzemy. Można zaś poddać ie pod następuiące kategoryie: 1) Codzienne zgromadzanie się Rady Gabinetowey. 2). Zamiar Liverpoola wystąpienia z Ministeryium z powodu iego zdrowia i podobne do prawdy skutki z tegoż wyyscia. 3) Nie bardzo przyiaźne spory z Rossyią i Poselstwo P. Stratford - Canninga. 4) Bezpośrednie uznanie niektórych z nowych Rzeczpospolitych Amerykańskich. — Co się dotycze pierwszego punktu, ta uwaga będzie dostateczną, iż w tey porze zwyczaiem iest zwoływać zgromadzenie Ministrów Gabinetowych, dla ułatwienia potrzebnych spraw przed Bożem narodzeniem. Zgromadzenia te bywały pierwey w połowie Listopada, atoli w tym roku (ponieważ nie było ważnych spraw, któreby wymagały zwłoki), ku dogodności Ministrów rozpoczęły się na początku Grudnia i dla tego potrzeba ie było codziennie ponawiać. Co do wieści wtórey. W istocie zdrowie zacnego Lorda, będącego na czele Gabinetu Króla Jegomości nie iest w takim stanie, iakby sobie iego przyiaciele i kray życzyć mogli; atoli przyiemną iest rzeczą, powziąć oraz wiadomość, iż Lord Liverpool nie iest tak słabym, aby się uchylał od spraw. Szczęśliwi iesteśmy, iż możemy zapewnić, że nie ma naymnieyszego zamiaru tak uczynić; ztąd nie ma naymnieyszey obawy o zmianę w teraźnieyszem Ministeryium. Nie wiemy, coby można lepszego osiągnąć przez zmianę, i ztąd nie wiemy, dla czego takowey żądaią. Przystępuiemy więc do sporów dyplomatycznych z Rossyią. Potrzeba naypierwey dopuścić, iż w teraźnieyszey chwili idzie o ważne rzeczy między naszym a Gabinetem Rossyyskim inaczey nie potrzebaby wysyłać do Petersburga tak znakomitego dyplomatyka, iakim iest P. Stratford Canning. Możemy atoli zapewnić, iż te spory aż do dnia dzisieyszego w przyiaźnym duchu i szczerych życzeniach do zaspokaiaiącego załatwienia były prowadzone, tak, iż nie ma naymnieyszey wątpliwości, że P. Stratford - Canninga obecność w Petersburgu punkta następuiące prędko załatwi: Główny punkt dotycze się dawno iuż rozpoznawanego pytania, względem nadbrzeżney krainy nad północnym spokoynym Oceanem, do którey Rossyia rości sobie prawo. Roszczenie to dotyka, iak wiadomo, morskie i lądowe prawa W. Brytanii iakoteż Stanów Ziednoczonych Ameryki północney w tych okolicach; z tąd życzyć bardzo należy, iżby ta rzecz ostatecznie była załatwioną, zanim, co łatwo być może, przybierze bardziey zawikłaną postać. O interesach Greckich będzie podobnie mowa; iak można naprzód wnieść; atoli względem tych obudwóch pytań z zaufaniem spodziewamy się zaspokaiaiącego rezultatu z Poselstwa P. Stratford Canninga. Instrukcyie w iakie iest opatrzony, i iego własne znakomite talenta, usprawiedliwiaią to oczekiwanie. A teraz względem Państw Amerykańskich: Łatwo domyśleć się, że między przedmiotami, które podczas narad zaięły uwagę Ministrów, nie mogły być zaniedbane nasze teraźnieysze i przyszłe stosunki z nowo utworzonemi Rzeczpospolitami w owey części Świata. Możemy atoli z pewnością zapewnić, że nie stanęła żadna uchwała z którey możnaby wnieść o chwyceniu się iakich bezpośrednich środków. Nic nie zaszło, coby zmienić mogło wyraźnie

iakimkolwiek sposobem politykę przez Ministrów Króla Jego Mości w tym przedmiocie obiawioną. Pytanie to pozostanie zawsze interessem Angielskim, któreto kiedykolwiek będzie rozstrzygniętem, wyłącznie ze względem na to, czego te interessa mogłyby wymagać, powinno być rozwiązane. Z iedney strony uniknie się pospiechu, z drugiey strony niepotrzebney zwłoki. Słyszeliśmy ieszcze inne próżne wieści, iakoto: o uzbroieniu floty na morze śródziemne, o rozdwoieniu w gabinecie i t. p.; atoli takowe nie zasługuią na zbijanie. W końcu tylko mamy dodać; iż nigdy stan publicznych okoliczności nie był bardziey zaspokaiaiącym, spokoynym i zdolnieyszym, zapewnić nadziei trwałey i szczęśliwey spokoyności, iak w teraźnieyszey chwili.

Związek katolicki w Irlandyi, wydał odezwę do do Katolików, która temi kończy się słowy: »Starać się będziemy wszystkiemi sposobami zapewnić wam, za pośrednictwem prawnych i i konstytucyynych środków, zmnieyszenie podatków i wolne praw użycie. Mamy nadzieię, że wymożemy na Parlamencie częścią zupełną ulgę, częścią ulżenie w opłaceniu znienawidzonych opłat. — Możemy bydź pewnymi pomyślnego skutku usiłowań naszych, ieśli nas lud nieopuści. Nieiesteśmy bynaymniey upoważnieni do działania czegokolwiek dla ludzi, którzy tyle są nierozsądni, iż się poddaią władzy swoich nieprzyiacioł; również oddalamy i od nas wszelką myśl poddawania się władzy naszych nieprzyiacioł. Postęp dobrey naszey sprawy, mógłby bydź zachwiany przez rozterki i nieład ze strony ludu, wtedy kiedy potęga nieprzyiacioł, corazby bardziey wzmagała się. Z tych więc powodów naymilsi ziomkowie! oddaiemy pod wasz sąd następne okoliczności: 1) Zaburzenia Whiteboys i taynych towarzystw, nic dobrego nie zrobiły. 2) Ci, którzy mieli udział w tych związkach, narażaią się na karę więzienia, deportacyi i nawet na karę śmierci. 3) Związki i zaburzenia Whiteboys zawiązane zostały przez Oranżystów, i stały się przyczyną naywiększey dla nas szkody. 4) Nieporządki i tayne towarzystwa, uznane zostały (przez wasze szanowne Duchowieństwo i Członków zwiazku katolickiego.), za szkodliwe. Zaklinamy więc was w imieniu zdrowego rozsądku, (który wam zabrania używania nierozsądnych środków); w imieniu waszey nienawiści przeciw Oranżystom, którzy są waszemi wrogami, zaklinamy was w imieniu zaufania, które macie dla szanownych Członków związku katolickiego i duchowieństwa; zaklinamy was na część, którą przeięci iesteście dla czcigodnego Monarchy, szczerze pragnącego [ulżenia] waszey niedoli: Zaklinamy was nakoniec w imieniu Religii i naywyższey Istoty, ażebyście nie wchodzili w żadne związki tayne, i abyście nie mieli udziału do żadnych zaburzeń i nieporządków.

Francyia.

Gdy Król w d. 16. Grudnia iechał do Vincennes na polowanie, złamało się przednie koło powozu na ulicy de la Megisserie. Jednakowoż Monarcha nie poniósł szwanku, i przesiadł się natychmiast do powozu swoiego orszaku. Podtenczas handluiący w budach, których niedawno policyia z placu Chatelet spędziła, otoczyli Monarchę i prosili go o cofnienie tego rozkazu. Król odpowiedział w sposobie potwierdzaiącym, poczem większa część tych przekupniów przy radosnych okrzykach przeniosła swe kramy z ulicy na plac Chatelet.

W dniu tymże, król. bawarski nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister Hrabia de Bray, wręczył królewi na prywatnem posłuchaniu list uwiadomiaiący o zaślubieniu Królowny Fryderyki Zofii Doroty z Jego Cesarzowicowską Mością Arcy-Xiąciem Franciszkiem Karolem.

W dniu 18. Grudnia, nowo mianowany i nadzwyczayny pełnomocny Poseł Angielski na dworze Francuzkim, Lord Granville wręczył Królowi na uroczystem posłuchaniu swoie listy wierzytelne.

W Rheims czynią wielkie przygotowania do koronacyi Karla X.

Monitor zawiera kilka rozporządzeń królewskich. Podług iednego nowe kapitulacyie (*rengagements*) w woysku lądowem maią być w przyszłości tylko na 2 i cztery lata robione; te same przepisuią wraz dodatek żołdu. Dwa inne urządzaią sprawdzenie rocznego budżetu, uposażenie domu inwalidów i orderu S. Ludwika, i znoszą urząd Dyrektora iedney z rzeczonych dotacyy.

Cyfra królewska; złożona iest z dwóch C. krzyżuiących się w przeciwległym kierunku, które razem przedstawiaią początkową literę imienia Króla i liczbę iey towarzyszącą.

Król własnoręcznym listem swoim wezwał Arcybiskupa Paryzkiego, aby w chwili zwołania Izb odprawił uroczyste nabożeństwo, dla uproszenia Boga, by ducha mądrości i prawdy zesłał na maiące być rozpoczęte ważne obrady. Na nabożeństwie tem będzie obecny Król z Xiążętami domu król. Parami Krolestwa i Deputowanymi z Departamentów.

Parowie i Deputowani poczynaią się iuż zieżdżać do Paryża. W. d. 20 mieli się zebrać Deputowani i przez losy oznaczyć wielką Deputacyią, która w dniu rozpoczęcia się obrad ma wyyść przeciwko Króla.

W Paryżu toczy się teraz sprawa przeciwko zbiegłemu Ajentowi wexlowemu Mussart, który nie maiąc własnego maiątku, tak znaczne robił interessa, iż zostawił długu 4 miliony franków.

Zjednoczone Niderlandy.

Druga Izba Stanów Jeneralnych po kilku naradach, przyięła przełożony sobie budżet wydatków większością 77 głosów przeciwko 23, budżet środków i sposobów (poboru) 74 głosami przeciwko 26.

Szwaycaryia.

Rada tayna Kantonu Berny udziela Stanom, Okólnikiem z d. 29. Listopada r. z. nadesłanego oney przez Jenerała Gady postanowienia Króla Francuzkiego z d. 25. Października, które zawiera różne przepisy względem sposobu, iak zarządzane powinny być interessa Jenerała Pułkownika woysk Szwaycarskich przez P. Gady pierwszego Adjutanta Xięcia Bourdeaux, dopóki tenże będzie w wieku dziecinnym.

Niemcy.

W dnia 17. Grudnia r. z. Minister Domu Xiążę. Heskiego i spraw zewnętrznych w skutek nayważszego rozkazu oświadczył formalnie w Kassel w pałacu Jego królewskiey Mości Xiążęcia na uroczystém zgromadzeniu o godzinie 2giey, iż nastąpi zaszlubienie Xiężniczki Maryi Heskiey z panuiącym Xięciem Sasko-Meiningkim.

Z Hamburga donoszą: »Na iednym z okrętów, który z tąd miał odpłynąć z osadnikami i dobrowolnie zaciągnionemi do Brazylii, wielu uwolnionych z przędzalni i domu karnego roboty w Dömitz i Mecklenburg uknowało spisek, aby na brzegach Afrykańskich wielkie czółno opanować i na tém uciec, spaliwszy pierwey okręt na którym miało być kilka set ludzi. Szczęściem zamiar ten odkryty, a złoczyńcy po lekkim oporze pokonani. W zamieszaniu wrzucono niektórych w morze, ośmiu innych, po zapadłym wyroku rozstrzelano.«

Z tamtąd donoszą pod d. 18. Grudnia co następuie: Pszenica ma dosyć pokupu tak na wewnętrzną potrzebę iak i dla spekulacyi. Cena iey utrzymuie się stale, lepsze zaś gatunki pszenicy idą nawet w górę. Żyto dla ograniczonego dowozu nie staniało także. Jęczmienia kupują dosyć, w nadziei, że na wiosnę wolno go będzie do portów Angielskich wprowadzać. Owsa szukaią także spekulanci. Rzepaku zakupiono wiele do Anglii.

Prussy.

— *Z Berlina d. 21. Grudnia.* —

Jego Cesarzewiczowska Mość wielki Xiążę Rossyiski Mikołay przybył tu z Petersburga.

Przybył również z Petersburga Jego Królewiczowska Mość Xiąże Oranii.

Rossyia.

W dniu 11. Grudnia r. z. miał wyiechać Xiąże Wołkoński z Petersbur. do Paryża w nadzwyczaynem poselstwie. Złoży ón życzenia rossyyskiego Cesarskiego Dworu Królowi Karolowi X. do wstąpienia na Tron i będzie obecny koronacyi.

- W d. 6. t. m. otworzone zostały teatra Petersburgskie, które od 18. Listopada były zamknięte.

Jenerał kawaleryi Hrabia Witgenstein powróciwszy z zagranicy, wskutek nader pochlebnego Cesarskiego listu, obiął znowu dowodztwo drugiego woyska.

Pułkownik Revelliotti, naczelny Dowódzca greckiego batalionu piechoty Balaklawa, otrzymał order S. Anny drugiey klassy.

Akcyionaryiusze dawney Rydzkiey rafineryi cukru, z powodu śmierci swego dotychczasowego pełnomocnika, zostali spowodowani zaniechać związków od 1784 istnieiących i domy i sprzęty wystawić na sprzedaż.

Z Petersburga piszą, że gwałtowność wody podczas ostatniey wielkiey powodzi przez podminowanie moczarnego położenia na którem iest miasto, zrządziła, że wiele granitowych kamieni, tworzących przystań, wyparła, wieś w pobliskości zniszczyła, i samo miasto w niebezpieczeństwo chwilowe podała. Jeźli uważemy, (mówi pewne pismo Szwedzkie) jeograficzne położenie Petersburga, stoiącego nayniżey w odnodze finlandzkiey, a ztąd na nayodlegleyszym wschodnim punkcie morża wschodniego, łatwo poiąć, iakim sposobem silna zachodnia burza, mogła tu massę wody morza wschodniego bardziey iak gdzie indziey do większey podnieść wysokości, a niebezpieczeństwo ieszcze powiększać się musiało przez wezbranie z tego powodu Newy, która wpadaiąc do morza, prowadzi naynacznieyszych iezior Europy Ladogi i Onegi, iak i naywiększego ieziora finlandzkiego Saime naynacznieyszą massę wody z wszystkich rzek naszey kuli ziemskiey.

(Do tego Numeru Gazety dołączon, iest Rozmaitości Numer 1.)

Redakcyia Józefa Rensy; Druk Pillera.